UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

Foto** 5.57 (a) en (b) **Madliridliri

Nog Tsongapoppies.

*Die krale **kan duidelik** gesien word.*

*Let op die **oorbelle** en die miniatuur-**xiqovochela**, en die dansrok, **ndhindana**, kompleet met wit krale omsoom.*

***Foto** 5.57 (b)*

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

Foto *5.58 (a) Tsongabeursie,* ***xipachi***

Foto 5.58 (a) en (b)

Foto *5.58 (b)*

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

Foto** 5.59 Snuifhouer van horing met krale versier, **mfuku

Foto** 5.60 **Xipfukwani

Kralesieraad waaraan daar snuifblikkies bevestig is. Foto 5.3 toon hoe hierdie sieraad gedra word.

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

***Foto** 5.61 Kalbashouertjies*

Kalbassies met krale oortrek. Dit word as houers vir medisyne of vir snuif gebruik.

***Foto** 5.62 Kalbashouer en seremoniële stokke met krale versier*

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

Foto 5.63 (a)

Foto 5.63 (a) en (b)

Tsongavrou wat 'n verskeidenheid kralesierade vertoon.

Foto 5.63 (b)

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

***Foto** 5.64*

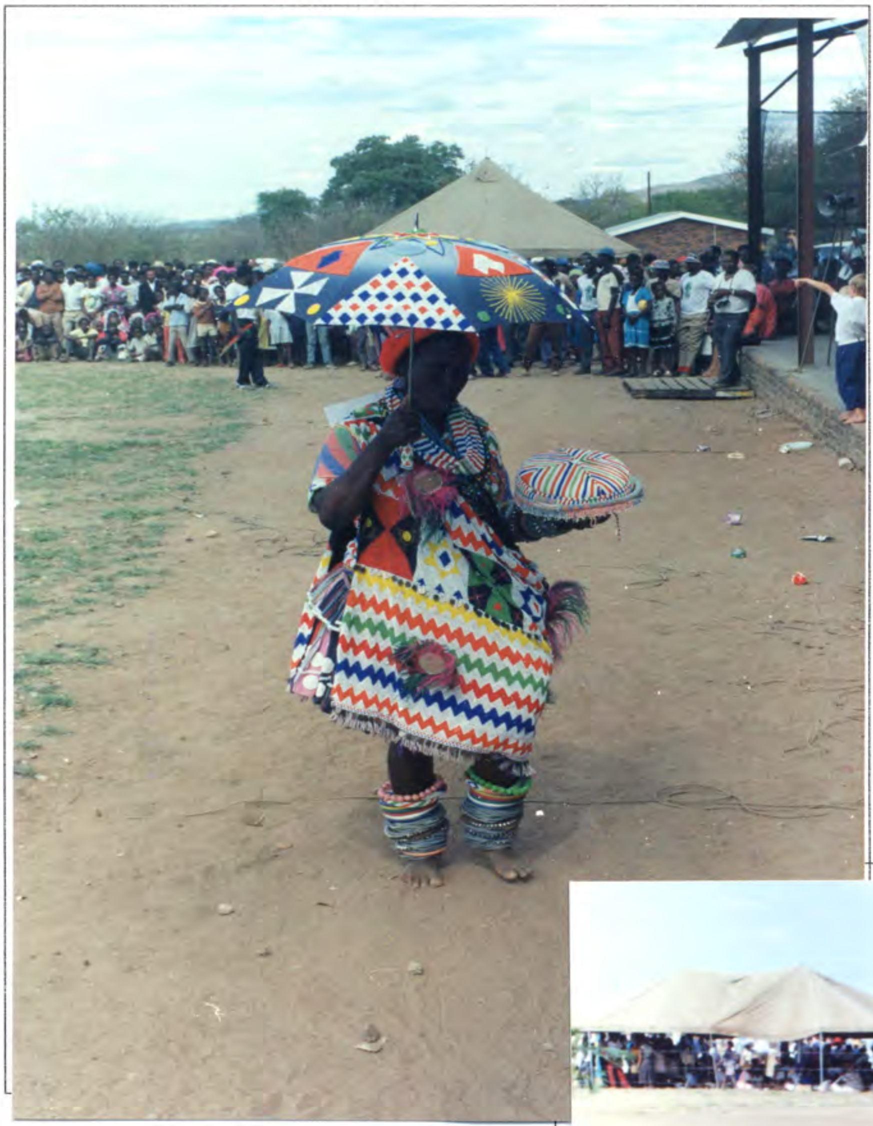

***Foto 5.64, 5.65 Minceka** met krale versier*

*Die sambreel is met kralemotiewe versier. Die **nceka** is met kraleversierings bedek. Die **nthabana** en **xintewana** mandjiestel, toon kralewerk. Die **thumbu**-halssieraad hang om die nek. Die dansrok, **ndhindana**, kan ook gesien word. Om die enkels is metaal-beenringe en ringe van kralewerk, **swikhurumudzu.***

***Foto** 5.65*

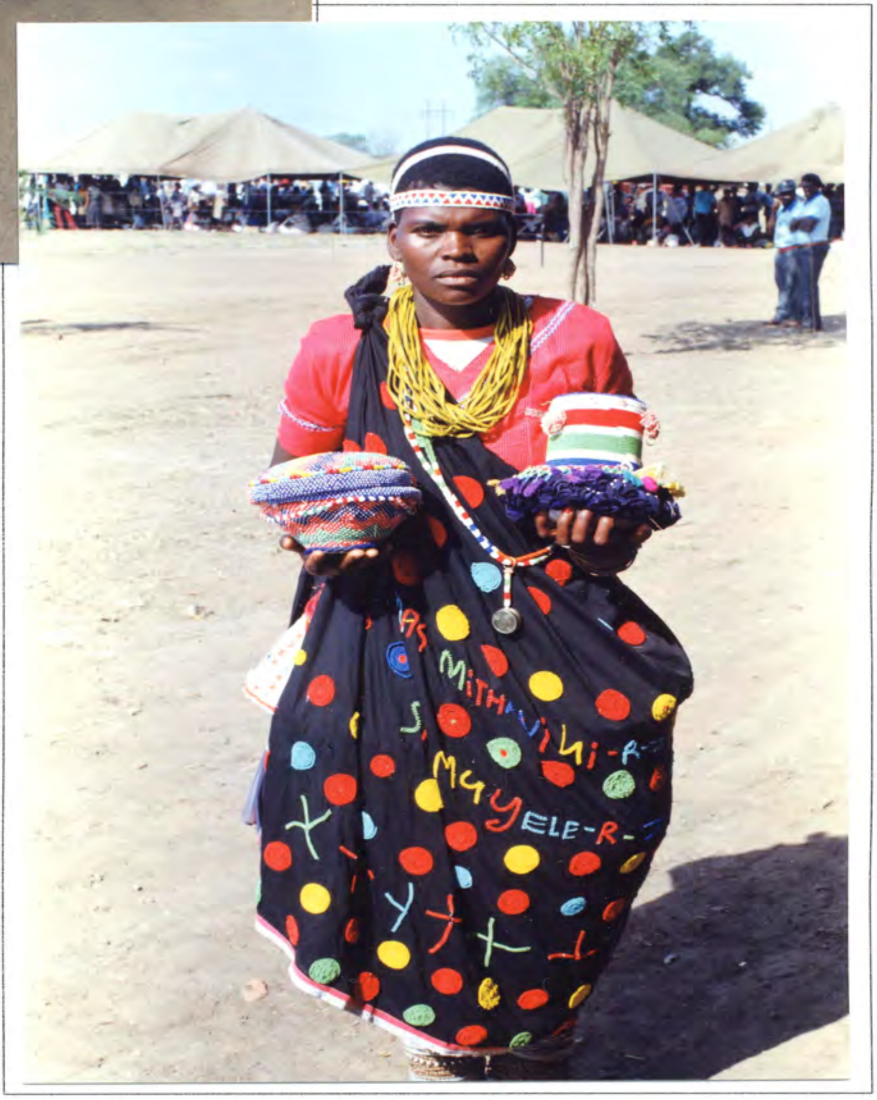

*Hierdie vrou toon verdere kralesierade soos **mugangu,** hoofsieraad, **maqalaka** halssieraad asook **xizambana** en **xisontana**. Die skouerdoek, **nceka** se motiewe is van krale.*

*In haar hand hou die vrou die pop, **madliridliri**, en die mandjiestel, **nthabana** en **xintewana**.*

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

***Foto** 5.66 Nog foto's wat die gebruik van kralesierade vertoon*

***Foto** 5.67*

*'n Tipiese voorbeeld van die gebruik van 'n verskeidenheid van materiale wat vrouens gebruik om die **nceka** te versier. Hierdie vrou het haakspelde, krale, kleurgaring en spieëltjies gebruik.*

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

Foto** 5.68 Arm- en beensieraad, **swikhurumudzu

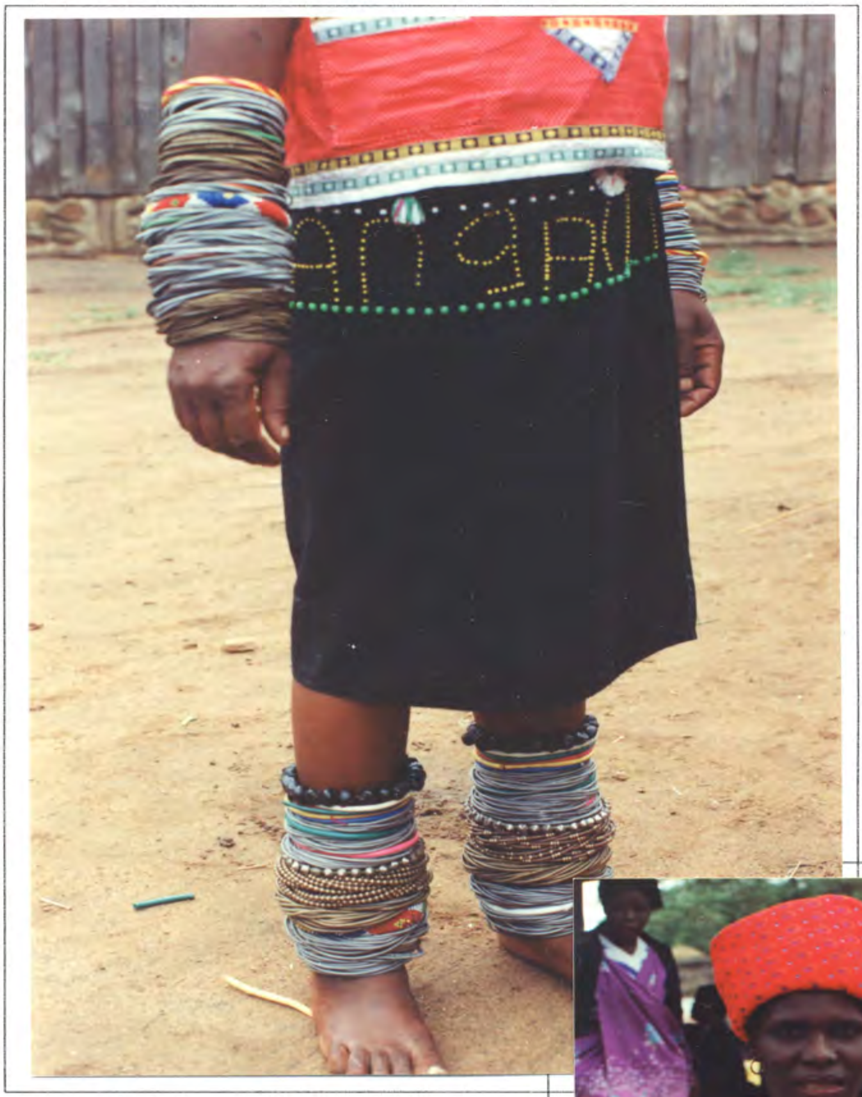

***Foto** 5.69*

*Moderne **minceka**. Op die doek kan die woorde "bombo ra xigaza" gelees word. Dit beteken "die uitgaan (vertoon) klere van Gazankulu."*

*Halssierade: **ntomani, xizambana,** en moderne plastiekkrale.*

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

***Foto** 5.70 Jong moderne vrou met modern-tradisionele kleredrag*

*Hoofsieraad: Drie moderne hoofsierade word hier vertoon: **rindzela**, **nwamatatana** (agter) en **khazi** (voor).*

*Let op die bloes, **xikatawa** wat op beide foto's getoon word.*

***Foto** 5.71*

***Foto 5.71** Ouer vrou met tradisionele kleredrag.*

*Daar word beweer dat die **xikatawa** sy oorsprong in Mosambiek het. Segspersone sê dat dit vroeër in die mode was, maar nou weer nuut ontdek is.*

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

***Foto** 5.72 Skouerdoek, **nceka**, van helderkleurige materiaal*

Hierdie kleurvolle skouerdoeke was vir baie jare kenmerkend van die Tsongavrouens. Dit is vandag nog gewild alhoewel die java-druk nou in die mode is.

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

***Foto** 5.73 'n Vergelyking tussen Tsonga (regs) en Sotho kleredrag en sierade tydens 'n danskompetisie*

***Foto** 5.74*

Die rok van die Sotho- (links) en die Tsongavrou toon al die tipiese kenmerke van beide groepe soos op hierdie foto gesien kan word.

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

Foto 5.75 Nog Sothokleredrag ter vergelyking

Foto 5.76

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

Foto 5.77 (a)

Foto 5.77 (a) en (b)

Vergelyk hierdie foto's van Tsongadanse met die Sothodanse op foto's 5.75 en 5.76. Nie net die klere-uitrusting verskil nie maar ook die dansvorm soos ook die volgende foto's toon.

Foto 5.77 (b)

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

Foto 5.78 (a)

Foto 5.78 (b)

Foto 5.78 (a) en (b)

Die Noord-Sothodanse verskil daarin van die Tsongadanse dat hulle baie meer na binne gekeer is, terwyl Tsonga vertonerig en uitgaande dans. Hulle maak oop.

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

Foto 5.79 (a)

Foto 5.79 (a) en (b) *Kleredrag van Tsongavrouens by Mhala*

Die kleure en aanwending van kralesierade verskil totaal van die Tsongavrouens uit die noordelike Gazankulu. Dit toon eerder ooreenkoms met die Swazi se kleredrag.

Foto 5.79 (b)

Donkerkleurige krale word gebruik en die kenmerkende wit krale is totaal afwesig.

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

***Foto** 5.80 (a)*

***Foto 5.80 (a) en (b)** Tsongavrouens by Mhala*

Die liefde vir helderkleurige doeke is steeds aanwesig, maar die aanwendingsmetodes verskil totaal.

***Foto** 5.80 (b)*

*Die bloes stem in 'n mate ooreen met dié van die noordelike Tsongavroue se **xikatawa**. Hier word dit egter **yele** genoem.*

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

***Foto** 5.81 (a)*

***Foto** 5.81 (b)*

Foto 5.81 (a) en (b)** Tradisionele **minceka

(a) Skouerdoeke van links na regs:
1. *n'wa-majabula*
2. *ndhayimani*
3. *n'wa-majabula*
4. *tshama-n'ta-vuya*
5. *ndhayimani*

*Die skouerdoek wat hierdie vrou dra word **xitswirirani**, rankblom, genoem.*

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012

Foto** 5.82 Die doeke van die **n'anga

*Die **n'anga** het altyd vyf soorte doeke in sy mandjie wat met die **Ndau**-geeste verbind word. Hierdie mandjie, **ntundu**, staan by die altaar, **gandzelo xa ndau**. Die doeke is soos volg:*

Rooi	-	***siyandhani***
Wit	-	***rigidawa***
Swart	-	***lopa***
Geblom	-	***njele***
Blou en wit blokkies	-	***mpalu***

***Foto** 5.83*

*Die mandjie en inhoud van die **n'anga** met die genoemde doeke.*

***Foto** 5.84*

Digitised by the University of Pretoria, Library Services, 2012